

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joan. Henrici Meibomii De Cervisiis potibusque &
ebriaminibus extra vinum aliis Commentarijs**

Meibom, Johann Heinrich

Helmeftadii, 1668

Caput Secundum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10160

solent, facerent omnia, ut iterum ait Dio Academicus apud
 27 Athenæum lib. i. Hoc inventum rursus Osiridi & Baccho
 ex Ægyptiorum mente adscribit Diodorus. Et de Osiride
 ait lib. i. cap. xx. Totum deniq; orbem Osiris emensus mitissima
 morum fructuum communicatione de vita communi bene me-
 ritus est. Quod si qua tellus plantam vitis non admitteret,
 28 conficiendum ex hordeo potum docuit, vino fragrantia & effi-
 cacitate haut multo inferiorem. De Baccho refert lib. III.
 cap. LXXIII. & Græcos & barbaros ab ipso, etiam qui intra-
 etabiles haberent fundos, & à cultura vitis prorsus alienos, ex
 hordeo potum, saporis bonitate vino paullo inferiorem, confi-
 cere didicisse. Et lib. iv. cap. II. de eodem ita scribit: Quin
 & potum ex hordeo conficiendum adinvenit: Zythum aliqui
 vocant, sapore & fragrantia non multo inferiorem vino: cuius
 29 rationem eos edocuit, quorum tellus vitium plantandarum
 inde est. Hoc certum, quod Plinius ait lib. xiv. cap. xxii.
 mira vitiorum solertia inventum esse, quemadmodum aqua
 quoque inebriaret, & non-vitiferarum regionum populis sua
 esset ex fruge madida ebrietas, nullaq; in mundi parte cessa-
 30 ret. Nec tamen hoc modo ex frugibus saltim potus extra
 vinum parari cœperunt, sed ex fructibus etiam arborum,
 ex herbis & radicibus, ex melle & saccharo; qui omnes
 inebriandi vi pollebant, & plerique hodie cervisia, pyratij,
 pomatij, medonis, aut barbaris certarum regionum nomi-
 nibus appellantur: de quibus hoc in loco paullo accuratius
 rem dispiciemus.

CAPUT SECUNDUM.

SUMMARIA,

1. Lactis potus. 2. Lactatum. 3. Γαλακτοπότης. 4.
 inter quos Æthiopes Macroby. 5. Cyclopes. 6. Mycenæi. 7.
 Scythæ, 8. Nomades & Getae, 9. Germani. 10. Cyrenæi.
 II. 118

11. incolæ regni Turquestan. 12. Scoti. 13. ἰσχυρολογία. 14. Scythæ Nomades. 15. Cimærii. 16. Geloni. 17. Sarmatæ. 18. Tartari. 19. Lac equarum albarum. 20. Lactis nigri salubritas. 21. Lactis Camelini potio. 22. ad bibendum præparatio. 23. Mel lacti immixtum. 24. item sanguis, à Gelonis. 25. Massagetis. 26. Getis. 27. Borussus. 28. Concanis. 29. Chaborius & Lambinus dimissi. 30. Lac sublimatum.

ANte, quam ad cervisias, quod commune nunc potuum extra vinum nomen est, sive ad potus ex frugibus progrediamur, de lacte res nobis expedienda erit, quod primum omnium post aquam in potus usum venisse diximus. Quanquam autem tum vino invento, tum plurimis ex frugibus fructibusque potionibus aliis, vilescere lactis potus apud plerosque cœperit, adeo, ut Athenæus lib. II. ex Aristotele aut Theophrasto referat quasi pro miraculo, Philinum quendam toto vitæ cursu nec cibo nec potu alio fuisse usum quam lacte: plurimæ tamen gentes & olim in potu ejus usum retinere, & retinent etiam hodie nonnullæ, & in deliciis habent, viniq; & cervisias in modum illo inebriantur. Eum potum latine *Lactarium* dici, auctor est Isidorus Orig. lib. XX. cap. III. Eo utentes & se invitantes, peculiari nomine Græcis γαλακτοπῶται dicebantur, Latine *lactibibos* aut *lactibibulos* dices. Inter hos olim fuere *Æthiopes Macrobij*, quorum Rex apud Herodotum lib. III. Cambysis Persarum regis exploratoribus respondet, subditis suis σίτησις εἶναι, κρέα τ' ἐσθῆαι, καὶ πόμα γάλα, *cibum esse carnem coctam, & potum lac*. Idem de iisdem tradit Scylax Caryandensis in Periplo, ubi de ipsis ait: εἰσι κρεοφαγοὶ καὶ γαλακτοπῶται *carnivori sunt & lactibibaces*. Ex lactibibus etiam fuere *Cyclopes*, Siciliae inhabitatores. Unde *Polyphemus* de seipso apud Theocritum Eidyll. XI.

Ἄλλ' αὐτὸς, εἰς τὸ εἶναι, ἕστα χίλια βόσκων
κῆκ τέλει τὸ κράλιστον ἀμελγόμενον γάλα πίπει
Verum ego, qui talis sum, ovium bene millia pasco.
Et, quod ab his mulctum reliquo prestat magis, potus.

Et apud Ovidium lib. XIII. Metam. fab. XIII.

*Lac mihi semper adest niveum: pars inde bibenda
servatur; partem liquefacta coagula durant.*

6 De Mycenais Peloponnesi incolis ita Euripides Eletra

Ἐμολέης, ἔμολε γαλακτοπότας ἀνὴρ
Μυκηναῖος, εἰρεβάτας.
*Venit qui hanc, venit vir lactibibum
Mycenaeus, montivagus.*

Scythas Galenus noster lib. II. ad Glauco. de curat. cap. X

7 γαλακτοπότας vocat. De iisdem ita Maximus Tyrius Derm.
XI. Σκυθῶν οἱ μὲν ποταμοὶ γάλακτι βιοτεύουσιν, ὡς οἱ ἄλλοι οἴνω.
Scytharum maxima pars lacte, perinde atque alii vino, vitam

8 *sustentant. Horum pars fuere Nomades & Getae, de quibus
Columella lib. VII. de re rust. cap. II. Nomadum Getarumque
plurimi γαλακτοπόται dicuntur. Id nominis & Massagetis tri-*

9 *buit Herodotus lib. I. De Germanis nostris ex Posidonio
Stoico inquit Athenæus lib. IV. Γερμανοὶ, ὡς ἰσθρεῖ Ποσειδωνί-
ου ἐν τῇ τετρακοστῇ, ἀείρουσιν προσφέρονται κρέα μεληδὸν ὡσπερ
μέλα: καὶ ἔπιπινουσιν γάλα. Germani, ut auctor est Posidonius
libro tricesimo, in prandium afferunt carnes membratim assas:*

10 *& lac superbibunt. De Cyrenate in Africa incolis Strabo etiam
lib. XVII. ait, eos γαλακτοποτεῖν. De iisdem Pomponi-*

11 *us Mela lib. I. cap. XIX. Potus est lac & baccarum succus. Ha-
itho Armenus, Hist. Orient. cap. III. de incolis regni Tur-*

12 *questan: Bibunt cursiam, & alia potulenta, & lac. Etiam
hodie Scotorum multos lactis potu uti, notat Jo. Bruyeri-*

13 *nus de re cibaria lib. XIV. cap. I. Plurimæ vero gentes præ-
cæteris lactis generibus palmam equino deferebant; atque
inde*

inde peculiari nomine ἵππημολγοὶ, & ἵππομολγοὶ, Latinis
Equimulgi appellabantur. Id de Scythis Nomadibus affirmat 14
Hippocrates noster lib. de aëre, aq. & loc. ubi de ipsis ait:
καὶ πίνουσι γάλα ἵππων, καὶ ἵπποδάκτυλον τρώγασιν. τὸτο δὲ δὲ πω-
ρὸς ἵππων. Bibunt lac equinum & hippacem edunt: id autem
est caseus equinus. Deisdem Anonymus in Periplo Ponti
Euxini, visitare ait γάλακτι καὶ σκυθιαῖς ἵππημολγίαις,
λακτε & Scythicis equarum mulctibus. Horum similes erant 15
Cimmerij, populi ad Bosporum in Asia, de quibus Callima-
chus hymno εἰς Ἀρτεμιν.

— — — — — Ἰππὶ δὲ σκυθῶν ἵππημολγῶν

Ἦγαγε κίμμεριων, φαρμάθω ἴσον.

— — — — — Armatos mulsores duxit equarum

Cimmerios, penè innumeros atq; instar arena.

Erant ex numero eo & Geloni, Scythiæ populi, ut est apud 16
Sidonium Apollinarem lib. iv. epist. i. Philosophaturus,
inquit, aut ad paludicolas Sicambros, aut Caucasigenos Ala-
nos, aut equimulgos Gelonos. De Scythis in genere Dithmas-
rus Merseburgius lib. vii. Ibi sunt Scythæ, ait, qui feris &
laete equino pascuntur. De Sarmatis idem innuit Martialis 17
lib. i. Epigr. iv.

Venit & epoto Sarmata pastus equo.

Maxime autem potu isto etiam hodie delectantur Tartari, 18
quos Haitho loco adducto, cap. xliix. ait de lacte equarum
pocula sumere & carnibus vesci: & Vincentius Belluacensis
speculi Histor. lib. xxx. cap. lxxiix. eosdem scribit lacte
iumentino, quod ipsi Kamaus vocant, quotidie, sicut homines
ceteros vino forti, se inebriare. Plus tamen hi deferunt 19
lacti equarum albarum, quam quæ alterius sint coloris. I-
starum enim lac Tartarorum regem bibere, & eodem DIs
suis libare, testis est M. Paulus Venetus Itiner. lib. i. cap.
L VII. atque ut in Epistolis legimus Tartaricis, idem Rex

Tartarorum equarum candidissimarum alit decem millia,
 quarum lac cum primoribus suis potat. Quid causæ vero
 fit, quod plures faciant lac candidarum equarum, quam
 quæ alterius coloris, coniectari nequeo: nisi dixeris, albi
 coloris equas rariore esse aliis, ac proinde majoris æstimii.
 20 Medici sane nigra animalia saniora & puriora aliis adfirma-
 rent. Certè Aristoteles lib. I II. Hist. animal. cap. XXI. lac
 fuscæ fœminarum, Rhases lib. ult. contin. cap. CLXXII.
 & Mesue simplic. cap. IX. caprarum nigrarum, Aëtius vero
 Tetrab. I. serm. II. cap. LXXXIX. universim brutorum ani-
 malium nigrorum lac quovis alio salubrius esse pronunciant.
 sed mittimus ista. Fuere etiam, qui lac Camelinum po-
 21 tarent. D. Hieronymus lib. II. in Jovinian. *Arabes & Sara-
 cenos, ait Camelorum lacte & carnibus vivere.* Idem fit ab
 incolis Dargin, Novi Orbis insulæ, referente Jo. Bruyerino
 22 lib. II. cap. V. Nec tamen simplex lac semper bibebant,
 quotquot erant *γαλακτοπόται*: sed variè id præparabant, &
 subinde alia atque alia ipsi addebant aut permiscebant. De
 Tartaris M. Paulus Venerus adducto loco sic scribit: *Bibunt lac equinum, quod taliter præparant, ut videatur esse vi-
 num album; non ad nodum insipidus potus vocatur ab ipsis*
 23 *Chuinis.* Græci mel lacti injiciebant, sive ne facile in ven-
 21 triculo coagularetur (cui fini nos hodie saccharum immi-
 scemus) sive gratioris saporis causa. Colligimus id ex Æs-
 chiano lib. XV. de Animal. cap. VII. ubi refert, in India & Pra-
 siorum cum primis regione, mel liquidum decidere in her-
 bas & calamorum palustrium comas, & mirificas præsta-
 re bubus & ovibus pastiones; pastoresque pecus ad cala-
 mos illos deducere, & jucundis excipere epulis, quod deins-
 de suavissimum reddat lac, ut non habeant opus mel ipsi
 24 permiscere, ut faciant Græci. Quidam eo feritatis etiam
 devenerunt, ut sanguinem quoque equorum lacti immi-
 scerent

scerent, incertum, cui fini. De Gelonis id testatur Poëta-
rum princeps lib. III. Georg. ubi ait:

*Bi alta quomore solent, acerq; Gelonus
Quum fugit in Rhodopen, atq; in deserta Getarum,
Et lac concretum cum sanguine potat equino.*

De Massagetis Statius Achilleid. lib. I.

25

*Lactea Massageta veluti quum pocula fuscant
Sanguine puniceo.*

Et Claudianus in Ruffin. lib. I.

*Et qui cornipedes in pocula vulnerat audax
Massagetes.*

Item Seneca Tragicus Oedipo:

Lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet.

Et Dionysius Periegesi de iisdem:

*ὄυ γάρ σφιν σίτιο μελί φρονός ἴην ἐδωδὴν,
ὄυ δὲ μὲν ἔλ' οἶνῳ μεταδίμιθ' ἀλλὰ γ' ἰσπῶν
ἄιματ' ἰμίσχοντες λάκκον γὰρ ἰα, δαῖτα τίθειαι*

Quos versus ita Latine loqui fecit Andreas Papius:

*Nam nec eis dat terra benigna munera frugis,
Nec vini laticem niveos sed lacte cruorem
Quadrupedum miscent, mensisq; in fercula ponunt.*

Verus interpres, seu Priscianus, seu Rhemnius Fannius,
seu quis alius, his binis inclusit sententiam stichis:

*Non Bacchi donum, Cereris nec munera norunt,
Sed lac concretum potant cum sanguine equino.*

De Getis simpliciter idem asserit Sidonius Apollinaris, Pa- 26
negyrico, quem Avito dixit:

*Sauromatam taceo, ac Moscum, suezosq; cruentum
Lac potare Getas, ac pocula tingere venis.*

Veteres Borussia incolas idem fecisse, & carnibus ferinis pro 27
cibo, lacteque pro potu vitasse: quandoque etiam, san-
guine equino mixto, hoc bibisse ad ebrietatem, narrat Es-

28 rasmus Stella de antiq. Boruff. lib. I. At Horatius Carm. lib. III. Ode IV. licet de lacte taceat, equinum tamen sanguinem etiam à *Concanis*, Cantabriæ in Hispania populis bibitum notat, quando ait:

*Visam Britannos hospitibus feror,
Et latum equino sanguine Concanum.*

29 Gualtherus Chabotius quidem & Dionys. Lambinus, comment. ad hunc locum, nihil tale de *Concanis* aut universis *Cantabris* alibi legi, & Horatium id ita finxisse autumant. Verum legisse id poterant etiam apud *Silium Italicum* lib. III. cujus hi versus:

*Nec qui Massageten monstrans feris ate parentem,
Carnipedis fusa satiaris, Concane, vena.*

30 Hodie Tartari lac quoque sublimatum bibunt. Testis est Matth. Miechovius, *Sarmat. lib. I. cap. VI. In convivio*, inquit, & cum hospitibus bibunt *Araka*, quod est lac sublimatum, quod mirabiliter & cito inebriat. Repetit Scaliger *Exercit. LXXXVII.*

CAPUT TERTIUM.

SUMMARIÆ.

1. Potus ex frugibus, rebusq; aliis.
2. & quidem diversif.
3. sed precipue ex hordeo.
4. οἶνοι ἐκ κερσιῆς dicti.
5. triplicem ob causam.
6. οἶνοι ἴσοι κερσιῆς à precipua materia.
7. Sophocli μῆνυ ἐκ κερσιῆς.
8. οἶνοι ἀμπελώ.
9. Nomina potuum extra vinum peculiaria.
10. Hebraorum *schechar*.
11. *schicharon*.
12. *schackar*.
13. *Sicera*.
14. potus vino contradiſtinctus.
15. Interpreti Chaldaeo vinum vetus.
16. quibusdam temetum.
17. Interpreti Græco μῆνυ.
18. *Sicera* quid.
19. Tertulliano ebriamen.
20. Hieronymo potus quibus inebrians.
21. & *Isidoro*.
22. & *Zonara*.
23. & *Hesychio*.
24. *Eius mentio apud alios*.
25. *Siceratores*.